

نقش ترجمه در گسترش فرهنگی جوامع

(با تکیه بر رمان سرگذشت ژیل آلن اثر رنه لوساز)

مهسا کاظم پورا^۱

چکیده

ترجمه، برگردان یک متن از زبان مبدأ و انتقال به معادل آن در زبان مقصد است. ترجمه از آثار غیرفارسی، فارسی‌زبانان را با مسائل رایج در جوامع مختلف آشنا می‌کند و سبب الگوبرداری و توسعه فرهنگی ملل می‌شود. یکی از محورهای اصلی هر جامعه‌ای نویسندگان آن هستند که در آثار خود نیکی‌ها و پلشتی‌های جوامع را منعکس می‌کنند. رسالت مترجمان آثار نیز این است که در هنگام ترجمه، هویت فرهنگی آثار را تغییر ندهند و آنها را به همان صورت که در متن اصلی موجود است، با اندک تغییراتی در تحریرات خود بگنجانند. سرگذشت ژیل‌بلاس، نوشته آلن رنه لوساز فرانسوی است که یکی از بزرگترین مترجمان، میرزاحیب اصفهانی، آن را ترجمه کرده است. این اثر یکی از داستان‌های پیکارسک و عامیانه فرانسوی است که به شیوه رئالیسم اجتماعی مسائل سیاسی، اقتصادی، فرهنگی جامعه عصر نویسنده را چون آیین‌های تمام‌نما در خود بازتاب داده است. این مقاله با روش تحلیلی-توصیفی و با استفاده از منابع کتابخانه‌ای مسائل سیاسی، اجتماعی، فولکلوریک، مطرح شده در اثر مذکور را بررسی کرده است. پژوهش نشان می‌دهد که برخی از مؤلفه‌های فرهنگی ریشه در الگوهای جمعی جوامع دارند و در جوامع مختلف مشترک هستند؛ اما مؤلفه‌هایی نیز وجود دارد که مختص جامعه خاصی هستند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد در این اثر مسائل فرهنگی‌ای چون فقر، تضاد طبقاتی، اسامی شخصیت‌ها، جایگاه زنان، آزادی و... بازتاب دارد.

کلیدواژه‌ها: ترجمه، توسعه فرهنگی، سرگذشت ژیل‌بلاس، آلن رنه لوساز.

۱. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.